

СЕКЦІЯ 8
ІННОВАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СФЕРІ ПРИРОДНИЧИХ ТА
ГУМАНІТАРНИХ НАУК

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ У
ПОЛІТИЧНІЙ МОВІ: ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО В
ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анастасія КРАМАРЕНКО

викладач кафедри іноземних мов
професійного спрямування

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Анна БЛАГОРОЗУМНА

викладач кафедри іноземних мов
професійного спрямування

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

***Анотація.** Дослідження стилістичних особливостей лексичних конструкцій у політичній мові є актуальним у контексті трансформації політичних процесів в епоху глобалізації. Дослідження розкриває, що політична мова не лише відображає суспільні процеси, але й активно формує свідомість громадян. Аналізуються такі стилістичні особливості, як лексичне повторення, використання фразеологізмів та метафор. Дослідження показує, як політики адаптують мову для досягнення своїх цілей та впливу на аудиторію. Важливість вивчення політичної мови полягає в розумінні політичних динамік та їх впливу на суспільство в сучасному світі.*

***Ключові слова:** політичний дискурс, німецька політична мова, прагматика, стилістика німецької мови.*

Вступ. Усі події, процеси, тенденції, що відбуваються в суспільстві так чи інакше відображаються у мові. Запекла боротьба між різними політичними силами, партіями та політичними ідеологіями завжди привертає увагу широких мас. Політична мова значно збільшила свій діапазон використання та вийшла далеко за межі політичної сфери діяльності.

Для вивчення багатоаспектного феномену політичної мови в контексті трансформації політичних процесів в епоху глобалізації, з одного боку, є аналіз чинників, що на неї впливають, а з іншого – ретельне вивчення негативного впливу політичних процесів на функціонування політичних інститутів, враховуючи при цьому сучасне суспільне життя (Нагорна, 2005).

Актуальність. Необхідність досліджувати політичну мову в якості інструменту маніпулятивного впливу обумовлена сьогодня декількома проблемами: перетворенням інформації на стратегічний ресурс та створенням єдиного інформаційного простору. Мовні трансформації, що відбуваються під тиском щоденних подій обумовлює актуальність нашої роботи.

Мета роботи полягає в дослідженні стилістичних особливостей лексичних конструкцій в політичній мові в якості інструменту впливу на широкі маси.

Результати дослідження. Дефініція «політична мова» вживається як в вузькому так і в широкому значенні. У вузькому її розуміють як мову політиків, їх виступів та адміністративну мову. У широкому значенні – це «всі мовні висловлювання, в яких йдеться про політику, а також висловлювання, що продукуються з позиції влади». У мові політичних діячів можна зустріти багатогранний арсенал, стилістичних, риторичних, лексичних прийомів, оскільки їх застосування дає можливість приховано керувати людською свідомістю та їх поведінкою (Палей, 2019).

Одною досить характерною стилістичною особливістю для політичної мови можна помітити лексичне повторення займенника *wir* (ми) та *unser* (наш), що виражає собою маніпулятивний відтінок згуртованості, та не відокремлює політика від народу. Це є стійка константа, а контекст навколо неї може змінюватися. Наприклад, *wir reden* (Merkel, 2022) (*ми говоримо*), *wir haben* (Merkel, 2022) (*ми маємо*), *für unser Land* (Merkel, 2022) (*для нашої країни*). Завдяки фразеологізмам політична мова позбавляється сухості та стає більш живою та природною. Найбільш частотні фразеологічні доповнення мають релігійний відтінок, наприклад, *So wahr mir Gott helfe* (*Так допоможе мені Бог*). З одного боку, дані лексичні сполуки є типовими і залишаються у ланцюзі висловлювання непомітними, але з іншого боку, широкі маси несвідомо піддаються впливу саме через цю непомітність. Влада завжди використовувала релігію як інструмент керування довірою народу та саме завдяки мові це підтримується ще сильніше.

Великий відсоток негативних метафор стосується актуальної теми сьогодення – повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Німецькі політики здебільшого не застосовують евфемізми у своїх промовах стосовно цієї теми, а висловлюються лише фактичними лексичними конструкціями. Наприклад, для поняття «війна» у своїх промовах вони використовують декілька відповідників – *der brutalste Eroberungskrieg* (Merkel, 2022) (*найжорстокіша загарбницька війна*), *die hybriden Angriffen Russlands* (Merkel, 2022) (*гібридні атаки Росії*). Проте, варто відмітити активне вживання «*Dieser 24. Februar*» (Merkel, 2022) – що замінює слово «війна», оскільки ця дата стала чіткою асоціацією з її початком. Політики використовують її, аби їх слова звучали менш вразливими та гострими.

Висновки. Отже, мова стає не лише інструментом комунікації, але й потужним засобом впливу на суспільство. Зміна політичних реалій спонукає політиків адаптувати свою мову, вживаючи різноманітні риторичні прийоми для досягнення своїх цілей. Ба більше, аналіз політичної мови вказує на те, що вона не лише відображає суспільні процеси, але й активно впливає на формування свідомості громадян. Тому важливо розуміти, як політична мова еволюціонує та який вплив має на суспільство, зокрема на його сприйняття політичних ідеологій, процесів та подій. Вивчення цього явища в контексті сучасного світу є важливим кроком у розумінні політичних динамік та механізмів впливу на суспільство.

Література

1. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики: монографія. Київ, Світогляд, 2005. – 315 с.
2. Палей Т.А. Ще раз про співвідношення понять «політична мова» і «політичний дискурс». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія, 2019. С. 128–131.
3. Merkel: Nationale Alleingänge in der EU dürfen sich nicht wiederholen. 2022. URL: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2021/kw25deregierungserklaerung-846938>
4. Olaf Scholz als Bundeskanzler vereidigt. 2022. URL: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2021/kw49-de-kanzlerwahl-vereidigung-870144>.